Resultaten Enquête Vereniging van Lectoren in samenwerking met regieorgaan SIA

onderneem
onderwijs
onderzoek

VERENIGING VAN LECTOREN

Vereniging van Lectoren, juni 2026

Redactie en onderzoek: Wim Elving, lector Duurzaamheidscommunicatie Entrance, Hanze, Groningen

Inhoudsopgave

Resultaten Enquête Vereniging van Lectoren in samenwerking met regieorgaan SIA 1

Inhoudsopgave 2

Samenvatting 3

Achtergrond 4

Responses 4

Leeftijd 4

Geslacht 5

Hogeschool 5

Duur van de aanstelling als lector 6

Aanstellingsomvang 7

Professionele ontwikkeling 7

Rol Lector 8

Ondersteuning vanuit de hogeschool 9

Governance 11

Medezeggenschap 12

Loopbaanpaden en Functiehuis. 13

Rangorde digitale infrastructuur en informatiesystemen 14

Wat is er voor versterking nodig? 16

Samenvatting

De Vereniging van Lectoren (VvL) heeft in samenwerking met Regieorgaan SIA in 2026 opnieuw een enquête uitgevoerd onder lectoren in Nederland naar de positie en ontwikkeling van praktijkgericht onderzoek binnen hogescholen. In totaal werden 207 volledig of grotendeels ingevulde vragenlijsten geanalyseerd. De resultaten geven een beeld van de professionele praktijk, de ondersteuning en de institutionele context van lectoren.

De gemiddelde leeftijd van de respondenten bedraagt 54 jaar, wat aansluit bij het ervaringsniveau dat vaak met de lectorfunctie samenhangt. De verdeling tussen mannen en vrouwen is vrijwel gelijk. De meeste respondenten zijn werkzaam bij grotere hogescholen zoals de HvA, HAN, Hogeschool Rotterdam, Hanze en Zuyd. Gemiddeld zijn lectoren bijna acht jaar in functie en hebben zij doorgaans een aanstelling van 0,8 tot 1,0 fte.

Uit de enquête blijkt dat lectoren zichzelf vooral zien als inhoudelijk leider van een onderzoeksgroep, innovator en verbinder tussen onderwijs, onderzoek en praktijk. Tegelijkertijd ervaren veel respondenten spanning tussen hun inhoudelijke motivatie en de institutionele nadruk op acquisitie en financiering. Veel lectoren geven aan dat zij zich voldoende deskundig voelen voor hun rol, maar dat tijd, middelen en ondersteuning tekortschieten. Vooral beleidsbeïnvloeding en acquisitie worden als lastig ervaren.

De ondersteuning vanuit hogescholen wordt gemiddeld als redelijk beoordeeld, maar er bestaan grote verschillen tussen instellingen. Vooral op het gebied van projectmanagement, juridische ondersteuning en subsidieacquisitie ervaren lectoren tekorten. Daarbij wordt regelmatig genoemd dat hogescholen nog sterk onderwijsgericht zijn, waardoor onderzoek onvoldoende prioriteit krijgt. Respondenten signaleren bovendien bureaucratie en een gebrek aan praktische ondersteuning.

Ook op het gebied van governance is sprake van onduidelijkheid. Veel lectoren ervaren een hybride vorm van sturing, waarin centrale kaders worden gecombineerd met decentrale autonomie. Daarbij bestaat spanning tussen vrijheid in inhoudelijke keuzes en centrale controle, vooral financieel. Governance wordt regelmatig als diffuus en weinig transparant ervaren.

De medezeggenschap speelt volgens de respondenten slechts een beperkte rol bij de versterking van praktijkgericht onderzoek. Ook over loopbaanpaden en functiehuizen zijn lectoren kritisch: deze worden vaak als onduidelijk en onvoldoende stimulerend ervaren.

Ten aanzien van digitale infrastructuur geven lectoren prioriteit aan betere toegang tot publicaties, samenwerkingstools en ondersteuning bij datamanagement. Veel respondenten pleiten voor meer gebruiksvriendelijke en minder versnipperde systemen.

De meest urgente behoefte voor verdere professionalisering is volgens de lectoren structurele onderzoeksfinanciering. Daarnaast worden stabiele onderzoekscapaciteit, duidelijke loopbaanpaden, betere ondersteuning en meer institutionele erkenning van

praktijkgericht onderzoek als cruciale voorwaarden genoemd. De rode draad in de resultaten is dat lectoren behoefte hebben aan duurzame investeringen en een sterkere positionering van praktijkgericht onderzoek binnen hogescholen.

Achtergrond

In navolging van 2025 is ook in 2026 een enquête uitgezet onder lectoren om verschillende vragen die rondom praktijkgericht onderzoek spelen in kaart te brengen en de lectoren daarover te bevragen. Dit jaar hebben we intensief samengewerkt met Regio-orgaan SIA, wat als groot voordeel gaf dat we meer lectoren hebben kunnen uitnodigen dan het aantal lectoren in het ledenbestand van de Vereniging van Lectoren (VvL). In dit verslag worden de resultaten van dit onderzoek weergegeven. Er is gebruik gemaakt van AI om het een en ander efficiënter te maken.

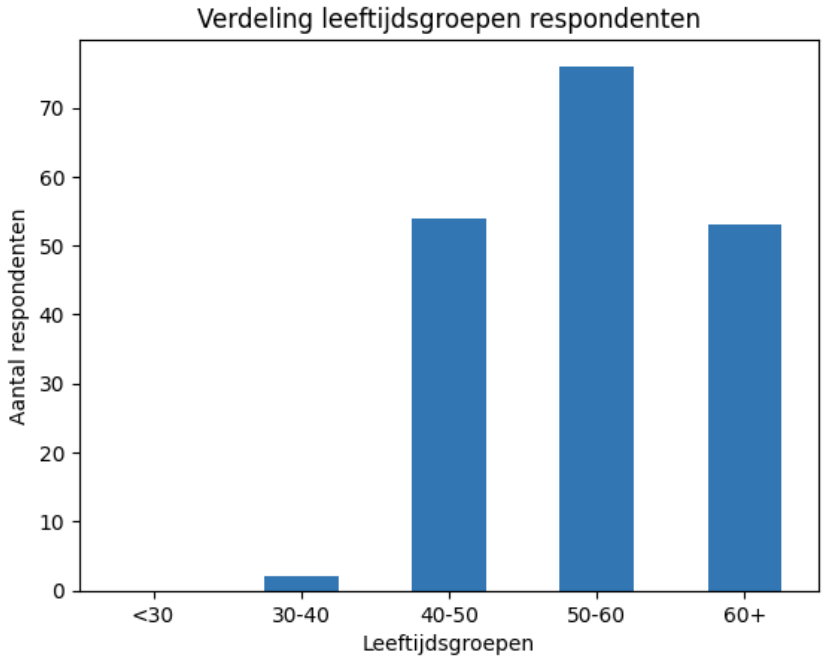
Responses

Er zijn 241 ingevulde vragenlijsten. Daarvan zijn er 34 verwijderd omdat deze alleen de enquête hebben opgestart en verder geen vragen hebben beantwoord. De analyses gaan over 207 cases. Sommige vragen zijn overgeslagen, dus niet alle responses tellen op tot 207.

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd in de steekproef is 54,4 jaar. De jongste respondent is 37 jaar en de oudste respondent is 70 jaar.

Figuur 1: leeftijdsverdeling

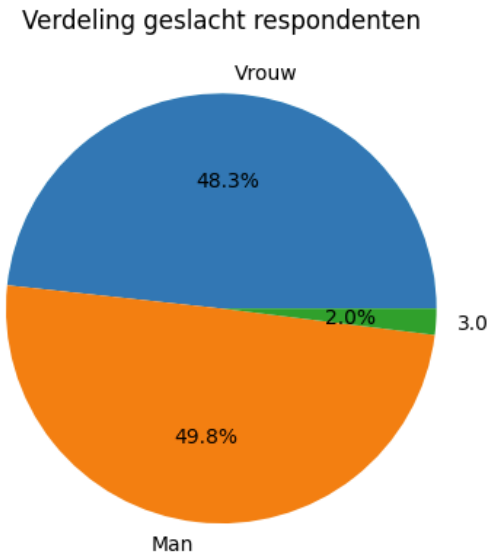

Uit de resultaten blijkt dat de meeste lectoren wat ouder zijn, wat logisch is, omdat je voor deze taken wel wat ervaring moet hebben.

Geslacht

In totaal hebben 203 respondenten hun geslacht ingevuld, hiervan waren 98 vrouw (48,3%) en 101 respondenten man (49,8%). Vier respondenten hebben anders ingevuld.

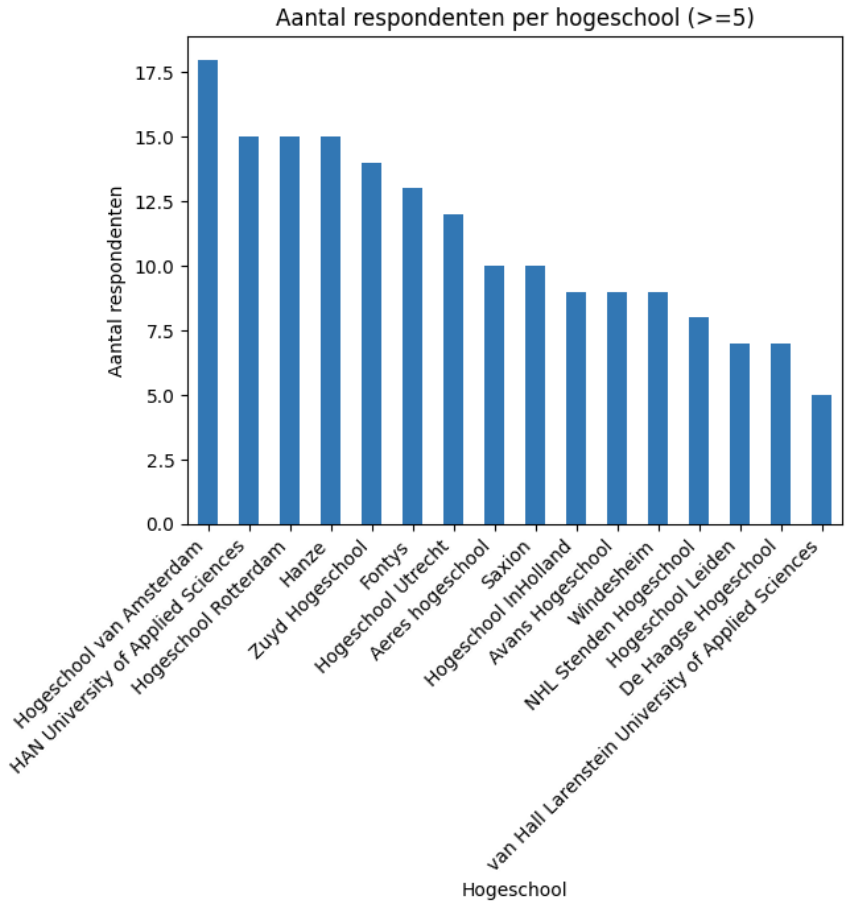
Figuur 2: verdeling geslacht

Hogeschool

De hogescholen met de meeste respondenten zijn de Hogeschool van Amsterdam (18), HAN (15), Hogeschool Rotterdam (15), Hanze (15) en Zuyd (14). Daarbij valt op dat de HvA, Saxion en Avans meer mannelijke respondenten kennen, Fontys, HU en Windesheim juist meer vrouwelijke respondenten hebben en dat Zuyd en Hanze gebalanceerd zijn voor wat betreft geslacht.

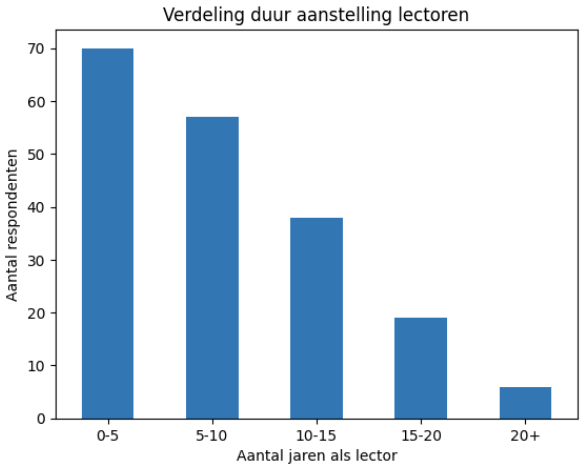
Figuur 3: respondenten per hogeschool

Duur van de aanstelling als lector

Gemiddeld zijn de respondenten 7,8 jaar in dienst als lector, van 0 jaar (zeer recent benoemd) tot 20 jaar. In figuur 4 staat de verdeling.

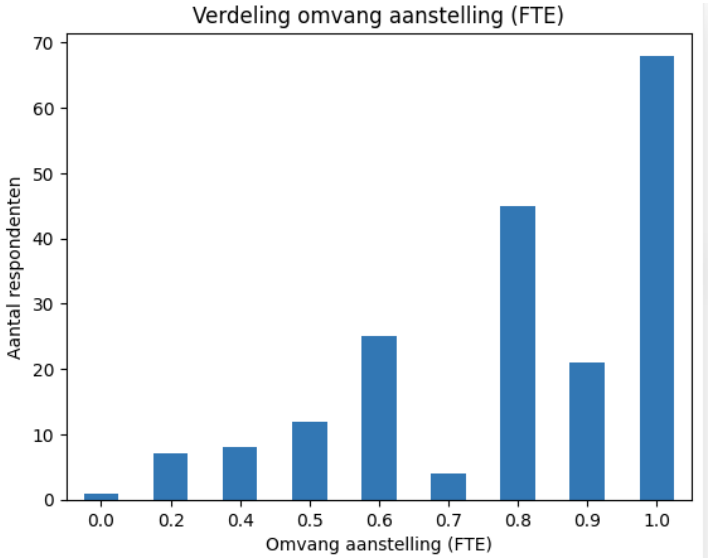
Figuur 4: aanstellingsduur

Aanstellingsomvang

De meerderheid van de respondenten hebben een aanstelling van 0,8 of 1,0 Fte. Hogescholen IPABO, van Hall Larenstein, HZ, NHL Stenden, Saxion en KPZ, BUas en Haagse hebben allemaal een aanstelling van 0,9 of meer.

Figuur 5: aanstellingsomvang

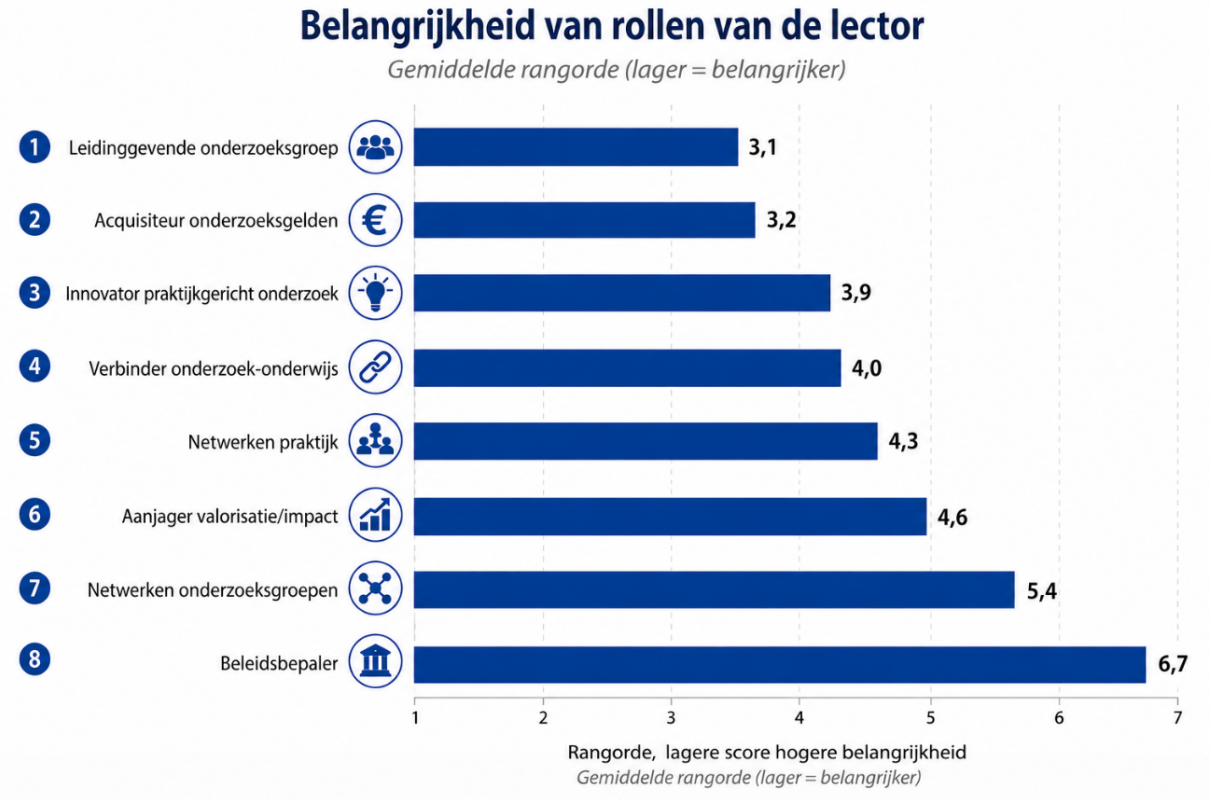
Professionele ontwikkeling

Op de vraag of de respondent voldoende ruimte voor zichzelf ziet om zich professioneel te ontwikkelen antwoordden 169 respondenten met een ja (83,3%) en 34 respondenten ontkenden dit (16,7%).

Rol Lector

In de vraag naar de rollen van een lector komt duidelijk naar voren dat de lector zich als leider van een onderzoeksgroep ziet, naast acquisiteur en innovator praktijkgericht onderzoek. In figuur 6 wordt dit aangegeven.

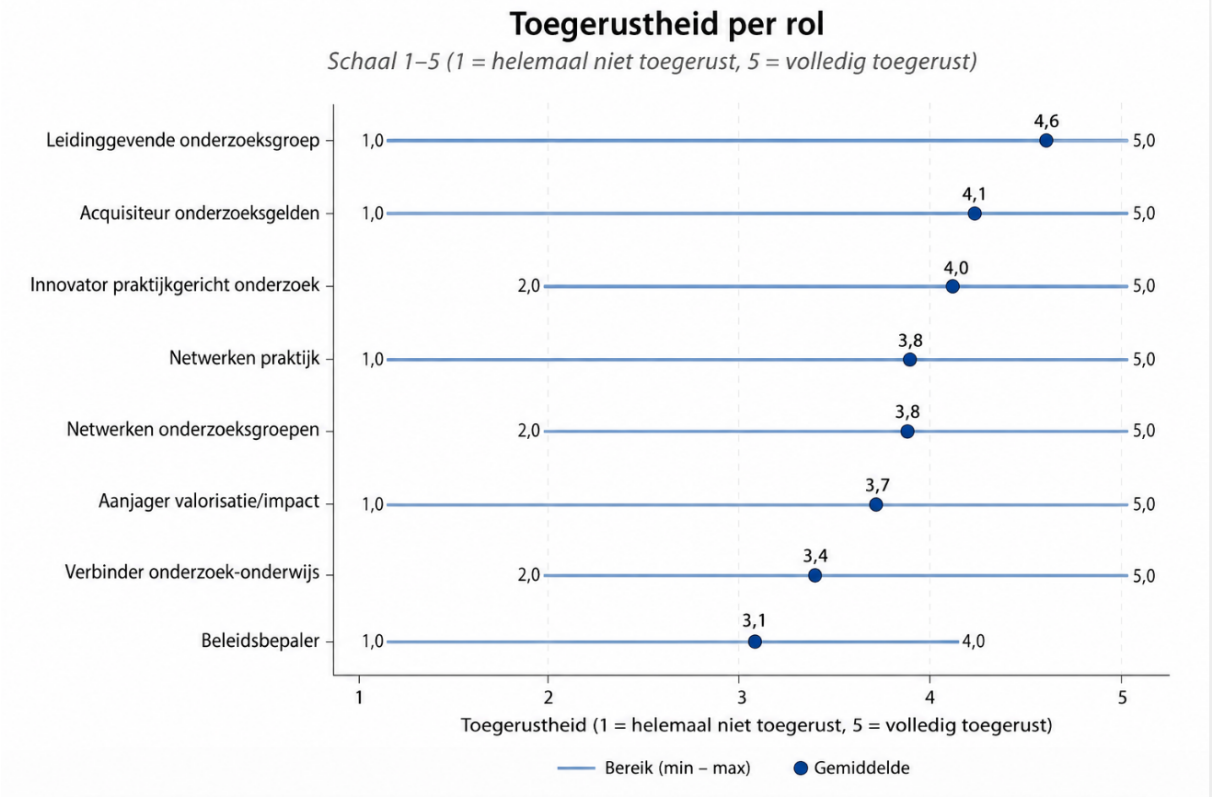
Figuur 6: rollen lectoren

De toelichtingen (50 – 60 inhoudelijk) laten een duidelijke spanning zien tussen de formele verwachtingen en de inhoudelijke motivatie van lectoren. Veel respondenten benadrukken dat acquisitie momenteel dominant is, terwijl zij zichzelf primair zien als inhoudelijk leider, onderzoeker en bruggenbouwer.

Daarnaast wordt frequent genoemd dat de kern van het lectoraat — het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek — onvoldoende expliciet terugkomt in de rolomschrijving. Lectoren ervaren hun rol als breed en moeilijk te prioriteren, waarbij taken vaak concurreren om tijd. De rode draad is dat lectoren zich niet primair identificeren als managers of subsidiejagers, maar als inhoudelijk gedreven professionals, terwijl de institutionele realiteit hen in een andere richting duwt.
Figuur 7 laat zien hoe de respondent zichzelf toegerust ziet op de verschillende rollen. De rol van beleidsbepaler binnen de hogeschool scoort het laagst, maar komt ook het miste voor zoals we hierboven zagen. Netwerken met de praktijk, netwerken met onderzoeksgroepen, innovator praktijkgericht onderzoek scoren het hoogst.

Figuur 7: toegerustheid per rol

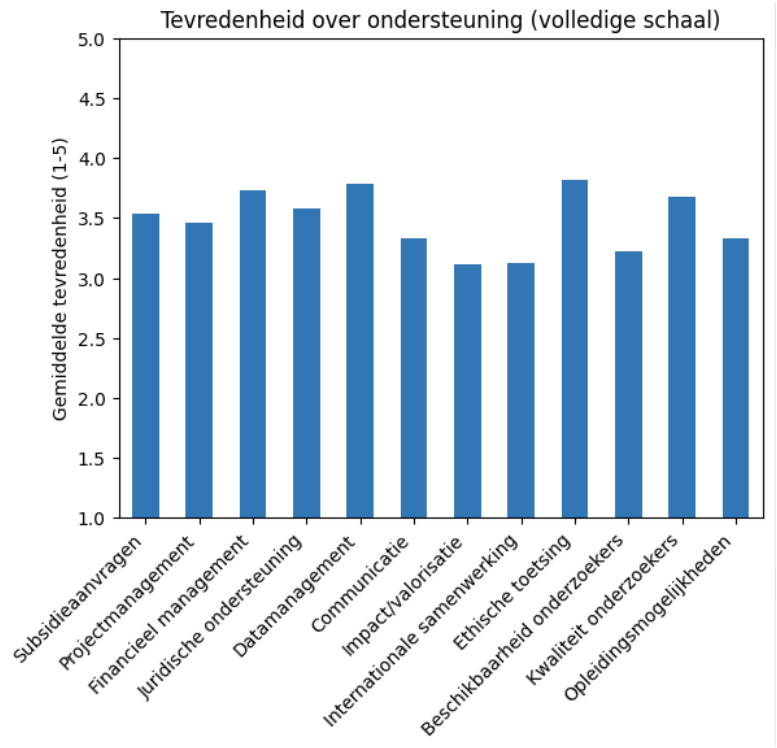
Uit de open vragen (50-70 inhoudelijke responses) blijkt dat respondenten onderscheid maken tussen persoonlijke competenties en organisatorische ondersteuning. Veel lectoren geven aan dat zij zich qua kennis en vaardigheden voldoende toegerust voelen, maar dat het ontbreekt aan tijd, middelen en ondersteuning om deze effectief in te zetten.

Daarnaast wordt gewezen op de complexiteit en breedte van de lectorrol, die vraagt om een “duizendpoot” met uiteenlopende vaardigheden (leiderschap, acquisitie, onderzoek, netwerkvorming). Vooral de rol in beleidsbeïnvloeding en acquisitie wordt als lastig ervaren. Een belangrijk structureel probleem is dat lectoren veel verantwoordelijkheden dragen zonder voldoende mandaat of ondersteuning. De kern is dat toerusting niet alleen individueel is, maar sterk afhankelijk van organisatiecontext en randvoorwaarden.

Ondersteuning vanuit de hogeschool

De ondersteuning van lectoren bevindt zich over de hele linie op een redelijk niveau, maar vertoont duidelijke institutionele verschillen, met name bij functies zoals acquisitie, juridische ondersteuning en valorisatie. Tegelijkertijd blijven juist deze strategische domeinen relatief laag gewaardeerd. De gemiddelden liggen allen tussen de 3,0 en 3,8 (op een 5 puntschaal). Er zijn grote verschillen tussen de hogescholen voor wat betreft subsidieondersteuning en op juridische en projectondersteuning dat wijst op verschillen in de professionalisering van de hogeschool.

Figuur 8: tevredenheid ondersteuning

In de toelichting (60 – 80 inhoudelijke responses) schetsen de antwoorden een kritisch beeld van de ondersteuning, met drie dominante thema's. Ten eerste wordt gewezen op een gebrek aan capaciteit en continuïteit, met name op het gebied van projectmanagement, juridische ondersteuning en acquisitie. Ten tweede is er veel kritiek op de onderwijsdominantie van hogescholen, waardoor onderzoek structureel ondergeschikt blijft en ondersteunende diensten onvoldoende zijn ingericht op onderzoek.

Ten derde komt een paradox naar voren: enerzijds is er soms te weinig ondersteuning, anderzijds wordt bestaande ondersteuning als bureaucratisch en bemoeizuchtig ervaren. Respondenten benadrukken dat zij niet zozeer advies nodig hebben, maar vooral praktische ondersteuning en ontlasting. De kern van de kritiek is dat ondersteuning onvoldoende aansluit bij de behoeften van onderzoek en dat er een gebrek is aan strategische prioritering van onderzoek binnen de organisatie.

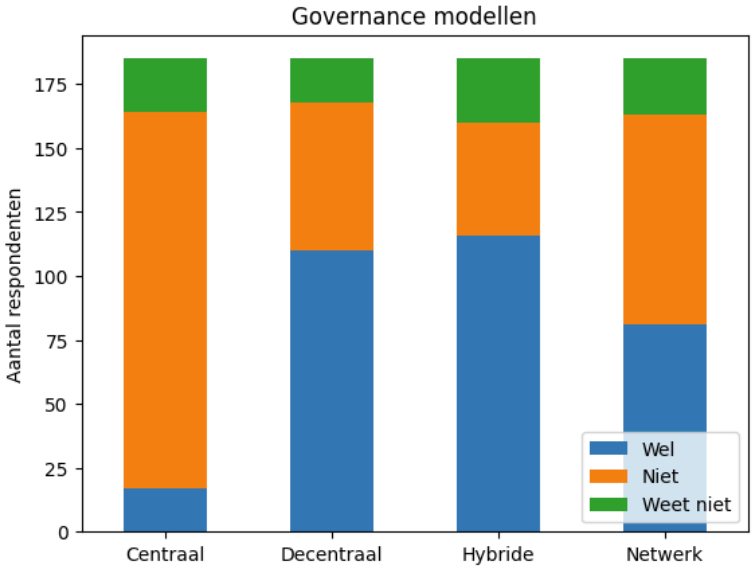
Governance

We hebben een vraag opgenomen over welk governance model er wordt gebruikt door de hogeschool waar de respondent in dienst zijn. We hadden de volgende modellen genoemd:

1. Centraal gestuurd model; het praktijkgericht onderzoek wordt primair aangestuurd vanuit het Cvb/ centrale organisatie met duidelijke kaders en sturing
2. Decentraal belegd model; de verantwoordelijkheid voor praktijkgericht onderzoek ligt vooral bij faculteiten, academies of centres of expertise, met ruimte voor eigen invulling en prioriteiten
3. Hybride model: centrale strategische sturing en kaders, gecombineerd met decentrale uitvoering en autonomie op het niveau van de lectoren
4. Netwerkmodel: lectoraten opereren relatief autonoom en werken in flexibele netwerken samen binnen en buiten de hogeschool, met beperkte hierarchische sturing

Als antwoordmogelijkheden kon men kiezen uit ‘wel’, ‘niet’ en ‘weet niet’. De resultaten worden weergegeven in Figuur 9.

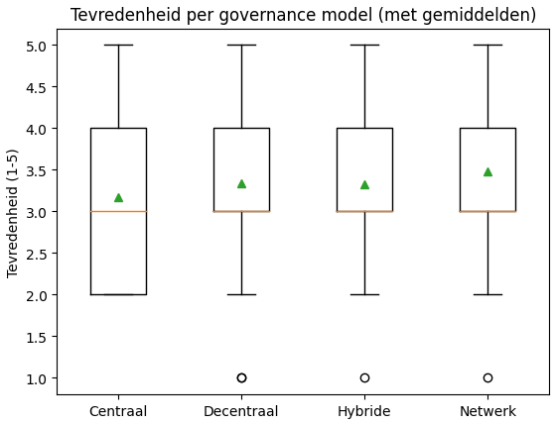
Figuur 9: Governance modellen

De meeste hogescholen hanteren een hybride, decentrale of netwerk governance voor praktijkgericht onderzoek. Opvallend is dat niet alle lectoren van dezelfde hogeschool hetzelfde model kiezen, waarmee het sterk contextafhankelijk lijkt te zijn.

De tevredenheid van de respondenten over het governancemodel is gematigd, het netwerkmodel scoort het hoogst, het centrale model het laagst. In Figuur 10 wordt een grafiek gepresenteerd met de gemiddelde scores.

Figuur 10: boxplot tevredenheid governance model

Uit de toelichting (60 – 70 responses) blijkt dat de dominante bevinding is dat lectoren governance ervaren als diffuus, hybride en in beweging. Veel respondenten geven aan dat er geen helder model bestaat, maar een mix van centrale kaders en decentrale autonomie. Tegelijkertijd wordt gewezen op een groeiende trend richting meer centrale sturing, vaak gekoppeld aan financiële controle.

Een belangrijke spanning komt naar voren tussen autonomie en controle. Lectoren ervaren enerzijds vrijheid in inhoudelijke keuzes, maar anderzijds sterke afhankelijkheid van centrale besluitvorming, vooral financieel. Daarnaast wordt frequent genoemd dat governance onvoldoende transparant is en dat lectoren beperkt betrokken worden bij strategische besluitvorming. De variatie in antwoorden suggereert dat governance niet alleen institutioneel verschilt, maar ook intern verschillend wordt ervaren, wat wijst op een gebrek aan gedeeld begrip of consistente implementatie.

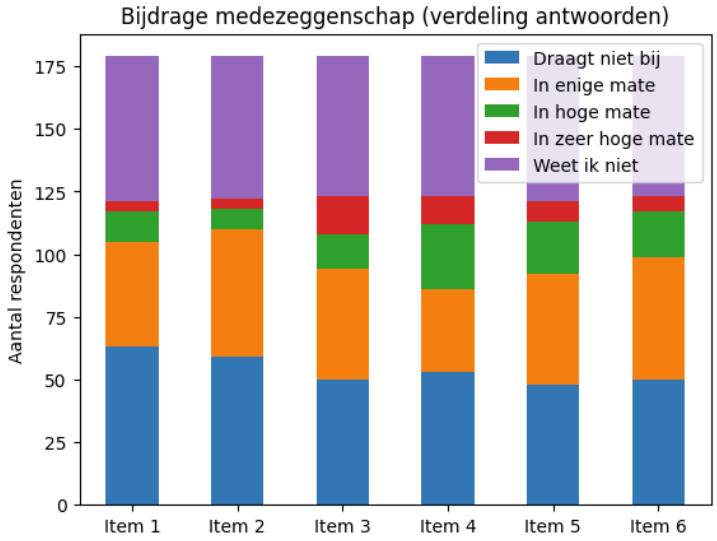
Medezeggenschap

Er is gevraagd naar de bijdrage van de medezeggenschap binnen de hogeschool aan zaken die met praktijkgericht onderzoek bijdragen. De volgende items zijn gevraagd:

In welke mate draagt de medezeggenschap binnen jouw hogeschool bij aan....
Item 1: Structurele onderzoeksfinanciering voor lectoraten
Item 2: Voldoende onderzoekstijd voor onderzoekers en docenten
Item 3: Strategische positionering van praktijkgericht onderzoek binnen jouw hogeschool
Item 4: Kwaliteitsborging van het onderzoek
Item 5: Onderzoeksondersteuning en infrastructuur
Item 6: Loopbaanperspectief voor onderzoekers

In figuur 11 worden de resultaten weergegeven

Figuur 11: bijdrage medezeggenschap

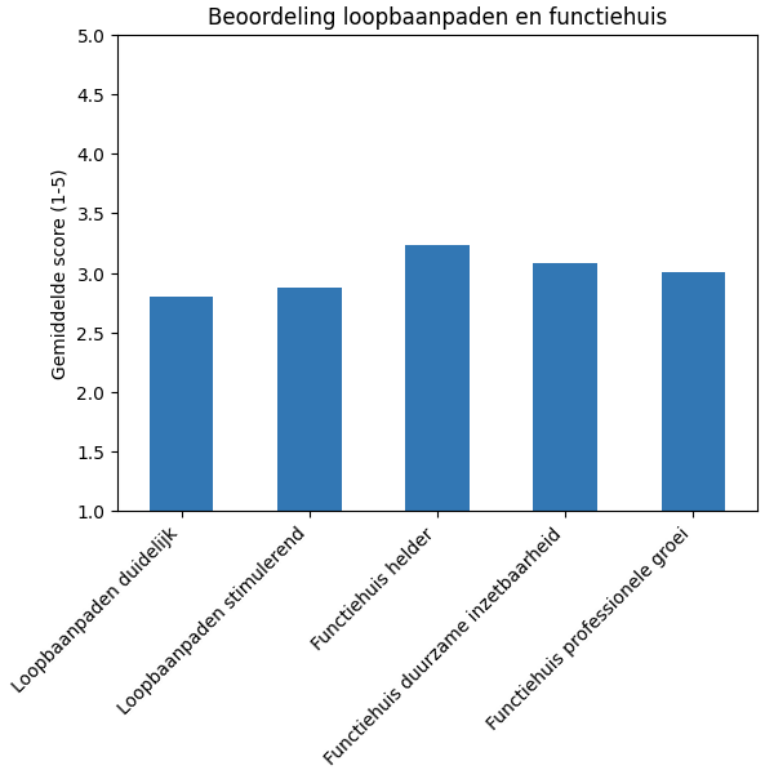
De bijdrage van de medezeggenschap aan praktijkgericht onderzoek is volgens de respondenten zeer gering. Geen enkele gemiddelde komt boven de 2,0 (‘in enige mate’).

Loopbaanpaden en Functiehuis.

De respondenten is gevraagd hoe de loopbaanpaden voor onderzoekers en docenten worden beoordeeld. De resultaten worden weergegeven in Figuur 14. De items zijn:

1. *Loopbaanpaden voor onderzoekers en docenten zijn duidelijk*
2. *Loopbaanpaden voor onderzoekers en docenten zijn stimulerend*
3. *Het functiehuis binnen mijn hogeschool is helder*
4. *Het functiehuis van mijn hogeschool draagt bij aan duurzame inzetbaarheid van docenten en onderzoekers*
5. *Het functiehuis van mijn hogeschool draagt bij aan professionele groei van docenten en onderzoekers*

Figuur 12: Beoordeling loopbaanpaden en functiehuis

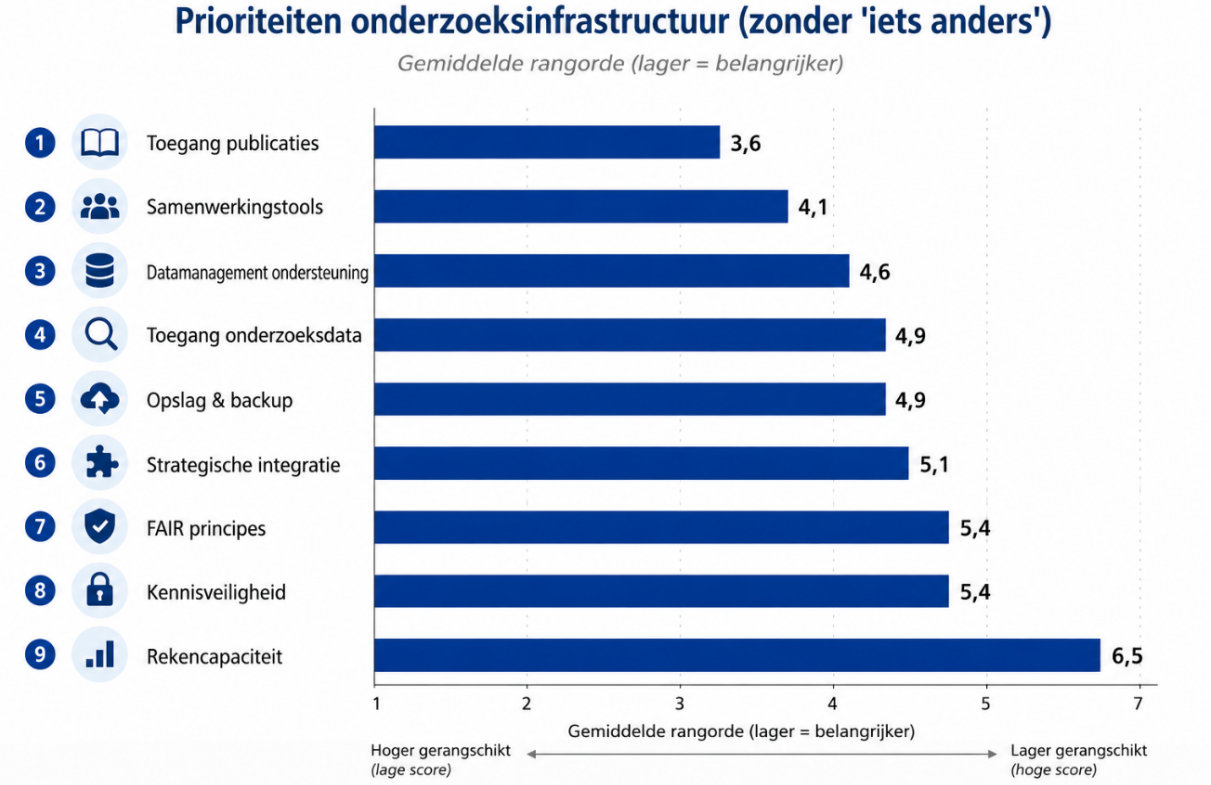

De resultaten laten zien dat de lectoren niet heel positief zijn over de loopbaanpaden en het functiehuis op de hogescholen.

Rangorde digitale infrastructuur en informatiesystemen

Welke onderdelen van digitale infrastructuur en informatiesystemen zouden volgens de lectoren versterkt moeten worden om praktijkgericht onderzoek te professionaliseren? We hebben de respondenten gevraagd een rangorde te geven. De resultaten worden weergegeven in figuur 13.

Figuur 13: digitale ondersteuning

Een lagere score houdt een hoge prioriteit in. Duidelijk is dat de toegang tot publicaties als heel belangrijk worden ervaren, evenals samenwerkingstools en datamanagementondersteuning.

In de toelichting (50 – 60 inhoudelijke responses) werd opvallend kritisch en heterogeen gereageerd. Een substantieel deel van de respondenten geeft aan dat de vraag moeilijk te beantwoorden was of zelfs geforceerd werd ingevuld. Inhoudelijk ontstaat een tweedeling: enerzijds een groep die aangeeft dat digitale infrastructuur voldoende aanwezig is of zelf georganiseerd wordt, anderzijds een groep die juist wijst op tekortkomingen, met name rond toegang tot software, AI-tools, open access en datasystemen.

Een belangrijke terugkerende kritiek betreft bureaucratisering en top-down ICT-beleid, dat eerder als belemmerend dan ondersteunend wordt ervaren. Tegelijkertijd wordt gepleit voor meer praktijkgerichte en flexibele infrastructuur, zoals ondersteuning voor visuele en ontwerpgerichte onderzoeksmethoden, betere aansluiting van ICT op onderzoek en minder versnippering van systemen. De kern is dat digitale infrastructuur niet alleen technisch moet zijn, maar vooral gebruikersgericht, geïntegreerd en ondersteunend aan onderzoekpraktijken.

Wat is er voor versterking nodig?

We hebben gevraagd om een rangorde aan te brengen voor wat er nodig is voor de verdere professionalisering van praktijkgericht onderzoek. De resultaten worden in figuur 14 weergegeven.

Figuur 14: Prioriteiten professionalisering praktijkgericht onderzoek

Evident duidelijk willen de lectoren graag structurele onderzoeksfinanciering.

Ook de openvragen (40 – 50 inhoudelijke responses) laten een zeer consistent beeld zien waarin structurele randvoorwaarden centraal staan. Met name structurele financiering (eerste geldstroom), schaalgrootte van lectoraten en stabiele onderzoekscapaciteit worden herhaaldelijk genoemd als cruciale voorwaarden voor verdere professionalisering. Respondenten benadrukken dat lectoraten momenteel te klein en te projectgedreven zijn, waardoor zij eerder functioneren als “adviesbureaus” dan als duurzame kennisinstellingen. Ook wordt gepleit voor een sterkere positionering van lectoraten binnen de hogeschool (strategisch en organisatorisch) en voor een betere integratie van onderzoek en onderwijs.

Daarnaast komt een tweede lijn naar voren rondom erkenning en positionering van praktijkgericht onderzoek. Lectoren vragen om gelijkwaardige waardering ten opzichte van universitair onderzoek (bijv. promotierecht, PD-trajecten, financiering). Ook wordt gewezen op het belang van methodologische ontwikkeling en impactmeting. De rode draad is dat professionalisering niet alleen een kwestie is van

samenwerking of structuur, maar vooral van fundamentele investeringen en institutionele erkenning.

De respondenten is tot slot gevraagd wat er verder nodig is voor professionalisering (80 – 100 inhoudelijke responses). Daaruit komen drie thema's sterk naar voren:

1. Structurele financiering (veruit meest genoemd)
2. Loopbaanpaden en onderzoekscapaciteit
3. Professionalisering van ondersteuning en infrastructuur

Daarnaast worden vaak genoemd: positionering van praktijkgericht onderzoek, samenwerking (maar minder dominant), en methodologische ontwikkeling. Opvallend is dat sommige respondenten kritisch zijn op het begrip "professionalisering" zelf en pleiten voor erkenning van bestaande professionaliteit.